

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрі:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Українське горе.

Старість дивить ся тепер
У моє віконце...
Сьмілий дух в грудях помер, —
Зникло ясне сонце,
Сонце тих великих днів,
Як ми жертв бажали,
Як палкий гесняний сьнів
Лив ся без печали,
Як на поступ рвались ми
За народву волю —
Тільки швидко, в царстві тьми
Загубили долю!
Чесно вибрали брати
Ліпшу в сьвітлі віру...
Хто полічить їх хрести
В грізному Сибіру?
Товариство молоде
Бачу, в думках, знову:
Як на смерть воно іде
За любов Христову!...
І вязниці бачу я,
І важкі кайдани,
І болить душа моя, —
Ниють давні рани...
Наче в марці філя лід
На ріці ламає, —
Так жадав благих побід
Ти, мій бідний крає!
На пригнітників лихих
Вислав до бою
Красчих лицарів своїх —
Лягти головою!
Боже, скільки їх лягло
У сьвяту годину,
А пече, як рани, зло
Й нині Україну...
»Хоч ти плач, язык каліч!« —
Нам уряд говоре:
Придушили нашу річ
Кацапи-цензори...
Люду рідному хто друг,
Той діждеть ся кари:
Стережуть його навкруг
Шпігуни-жандари...
Одлетіли, мов навик,
Заповідні мрії!
Що-ж мені сей новий рік —
З житєм без надії?

Сергій Бердяєв.

„Дѣло“ богато забуло.

Минулого тиждня взялась »Дѣла« охота, »тріпнути по пальцях« редактора »Живого Слова«, Мончаловского. Місячник сей має на цілі, ширити між рускою інтелігенцією московский язык. »Живое Слово« призначене на паралізоване нашого руского »Літературно-наукового Вістника«, видаваного товариством ім. Шевченка. Московфіли наші консеквентні. Проти »Просьвіти« засновали они в своїм часі »Общество ім. Качковского«, проти народно-русского театру зложили в 70-их роках групу Моленського, проти »Рускої Бесіди« завязали »Русское Кассино«, проти »Батьківщини« видавали всякі тижневники, проти »Бояна«

зліпили »Музу«, проти »Академічної Громади« з'організували »Друга«, проти віденської »Січи« та »Громади« видвигнули »Основу« а пізнійше »Буковину« і т. д. А все те, розуміє ся, роблять они для омосковщення галицької Руси.

»Тріпнуло отже по пальцях« »Дѣло« свого друга-палочника з Високого Замку, хоч сим разом дуже легенько. А привід до тої »пацанки« подала »Дѣлови« рецензия, що появилася в »Київській Старині« на »Живое Слово«. Рецензент з »Київської Старини« виказує як на долони, що язык »Ж. Слова« дуже далекий від московского. Від руского він утік, а до московского не добіг. Се — каже рецензент — самі стилістичні невдалі проби з множеством лексикальних, граматичних та синтактичних похибок, просто сказавши — языкова суміш, до котрої етнографі мусіли би аж дошукати якийсь нарід. Від такої »паламарщини« кождий москаль хиба поливріже, бо се чистий пасквіль на єго хорошу мову.

Якже з'ужило »Дѣло« сю рецензію? Оно пише: »Не від нині, а від виспе 30 літ повтаряють нашим »обединителям« розумні люди в російских письмах, що їх »теория« про »адін язык — адін народ« пуста; що она на ніщо не здалася, що »весь успіх« сих заходів кінчить ся на »сьмішнім, чудернацкім язичію«; що обединителі »дурять себе і туманять других«, що они »воліли« би писати так, як їх мати навчила, та працювати на пожиток своему бідному »неволеному« народови. Та на жаль — плаче »Дѣло« — всі ті розумні поклики суть голосом вопіючого в пустини. Угорську Русь обединителі запропастили московщиною, а найгірше те, що обединителі наші »зсунулись з глуздів« і вже »не криють ся з тим, що на сю роботу беруть пособія від своїх русских братів«.

Прочитавши докладно сей жаль »Дѣла« до московских перевертнів, бачимо, що сим разом »пацанка« була дуже легка. Давнійші епітети: »Герострати, вовки в овечій шкїрі, лицеміри« і т. д. заступлено чемненьким слівцем: »обединителі«, неначе би систематичне, трицятьлітне нищенє рускої індивідуальности національної в користь московщини було собі справді лише »пустою теорією«, котру — як всяку теорію — можна би навіть пошанувати; неначе дійсно »весь успіх« москвофільської пошести кінчить ся в нас лише »сьмішнім, чудернацкім язичієм« або нешкідним »туманенєм себе і других«?

Чи »Дѣло« вірить своїм словам? Чи лише такі незначні шкоди нанесла Руси »Пагодинська кольонія«? Чи »Дѣло« забуло на часи по-Маркианові? Чи забуло оно, який сумний зворот наступив в австрійській внутрішній політиці зглядом галицьких Русинів по оклику »Слова« в 1866 році. Чи від сего часу не віддано нас на ласку-недаску Поляків? Чи забуло собі »Дѣло« на слова Гербста: »In wieferne die Ruthenen Galiziens als eine Nation zu bestehen haben, wird dem galizischen Landtag anheimgestellt«. Чи »Дѣло« не тямить слів Байста: Meine Herren, umkehren! Чи не знає »Дѣло«, з якими перешкодами в 60-их ро-

ках народовецка молодіж, опущена майже всіми »старшими«, здвигала свої народовецкі товариства для відродженя Руси? Чи призабуло »Дѣло«, як вся кацапска старшина плюгавила, оклеветувала, безчестистила та »гайдамачила« нашу щиру національну роботу? Чи »Дѣло« не знає, за кого представляно нас в горі, за кого нас там видавано? Чи не памятає »Дѣло« кертичної, поганой роботи Лебединцева на галицькій Руси? Чи не тямить »Дѣло« вербунків Головацкого до Росії? Чи улетіли з памяти »Дѣла«: процес Ольги Грабаровой, апостазія Гниличок, апостазія Наумовича, паломництво Королів і Добрянских на Кирило-Методіевске сьвято до Петербурга? Чи забуло »Дѣло« на паломників Почаївских, на всяких Книшів та Муринів? Чи саме »Дѣло« в очах московских ренегатів не було колись агентурою »польської інтриги«?

А чим ті народовці не були в стовпцях »Слова«, »Пролома«, »Нового Пролома«, »Червоної Руси«, »Галицької Руси« та »Галичанина«? Були народовці »хлопоманами«, »козяками«, »коноводами«, »мягкими«, сепаратистами, нігілістами, »анархістами«, »републиканами«, »релігійними індиферентистами«, »польскими лакеями« і т. д. і т. д. Чи не тямить »Дѣло« всіх тих мерзких епітетів, які прикладано в москвофільській прасі Шевченкови, Федьковичеви, Кулішеви? Чи вкінці забуло собі »Дѣло«, ким був Романчук в очех ренегатів перед консолідацією? Цілу нашу партію осьміяно, обругано, оклеветано та обезчещено за тих 30 літ до послідної нитки. А »Дѣло«? Оно велить нам нині вірити, що се все була лише »теория обединителів«, та що »весь успіх« сеї теорії майже ніякий, бо кінчить ся »чудернацкім язичієм«.

Така »теория« »Дѣла« — мабуть щось більше, ніж наївність. Gutta cavat et lapidem. Так сталося і з народовецкім органом. Сором цез вже з єго лица. Консолідація затерла всяке спочуване народного достоїнства і народної чести. Ми окацапіли в дружбі з кацапами. Ми загіпнотизували та знечувствили себе. З очей наших цезли всякі народні ідеали. Ми мотаємось мов риба в неводі. То не Марков, а ми »дуримо себе і туманимо других«, що осью з консолідації виїде добро для руского народа. Силою стараємось придавити в собі голос народної совісти, а викидаємо спасеня від тих, що систематично, розумно, хитро, обережно, консеквентно, сьвідомо, сьміло, безпоцадно та ще з глумом на устах ведуть руский нарід, іменно єго сьвітліjšу верству, в рамена Москви, а »Дѣло« іде передом до сего пан-московского раю та, пустуючи по дорозі, — »тріпає по пальцях« своїх проводирів.

»Дѣло« каже, що московска пропаганда убила угорську Русь та що московска робота на галицькій Руси живе лише »пособіями«. Але мимо того »Дѣло« сконсолідовало ся з сими московскими наймитами і враз з ними трудить ся над загубілю свого народа...

Сумно, але правдиво!

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Про плян правительства на будуче пода-
на недавно Sonn- und Montags-Zeitung деякі ре-
веляції. Суть їх лежала в тім, що правитель-
ство жде на програму лівіці до половини
мая, а відтак почне свою миротворчу акцію
враз з угорською угодою. Politik з 16. цвітня
ставить иньший гороскоп. Віденський єї допи-
суватель каже: Здає ся бути певним, що гр.
Тун спробує ще раз, зробити парламент актив-
ним. Але поки-що жде гр. Тун на уложене і опо-
віщенє позитивної програми лівіці. По оповіще-
ню сеї програми через лівіцю правительство
возьме ся за зрішенє язикового питаня. Імовір-
но порозуміє ся оно перед тим з правцею вза-
галі, а з Чехами з'окрема. Яку форму вибере
гр. Тун, щоби упорядувати язикові відносини,
се питанє буде порішене аж по переговорах
з Чехами та Німцями. Не виключена можли-
вість, що парламент збере ся на вибір делега-
цій і що рівночасно переведе правительство
язикову акцію. Але все те буде довершене не
скорше, як в вересні. По виборі делегації
почне ся сейчас делегаційна сесія, а рівно-
часно буде правительство переговорювати з сто-
ронами, щоби парламент зробити активним. Се
має бути послідна проба. Наколи би ся проба
не повелась, то гр. Тун буде мати вже зовсім
свобідні руки і переведе угоду з Угорщиною
§-ом 14-им.

Угорські днівники розбирають ще заєдно
питанє, чи Австро-Угорщина возьме участь в ді-
лежи Китаю, чи ні? О скілько з голосів ціво-
фіціальної праси можна вносити, то міністер-
ство заграничних справ інтересує ся китайською
кризою. Але діло не підготовлене в диплома-
тичній дорозі на стілько, щоби вже нині можна
говорити про якусь акцію в тім напрямі. Що
промислови австрійському стало дуже тісно
в Европі, се річ певна. Доки Угорщина була чи-
сто аграрною державою, доти австрійські про-
мисловці збували там вигідно вироби свого про-
мислу. Нині часи змінились в некористь Австрії,
позаяк Угорщина розвинула в себе деякі галузи
фабричного промислу. На Балканах забрали Ав-
стрії торги Англія і Німеччина. Тож Австрія
змушена в інтересі своїх промисловців і купців
оглянути ся за новими торгами поза Европою.

Linzger Volksblatt, орган д-ра Ебевгоха, сим-
патизує з гадкою, щоби правительство справу
язикову в Чехії порішило законом, виданим на
основі § 14-го. Лише в сей спосіб можна буде
відтак змусити парламент, щоби він завяв ся
мериторично язиковою справою в Австрії.

В Парижі ведуть ся ще заєдно переслуха-
ня свідків в справі Драйфуса. Акти всі пере-
дасть відтак правительство касаційному трибу-
налові під кінець цвітня, так що зрішенє мо-
гло би наступити з початком мая, перед зібран-
ням парламенту.

Видавнича справа.

«Видавнича Спілка» поставила собі за ціль
поліпшити наші писателські відносини. З одної
сторони улегчити писателям справу видавництва
їх творів, з другої сторони старатись о ремун-
ерованє їх праці по зможности. При тім мала і
публика дістати дешеві і добірні книжки, а че-
рез те зміг би ся у нас книжковий рух. Щоби
уникнути навіть позору стороиничности, до ди-
рекції спілки не мали вибирати редакторів. Ду-
же гарні основи — а як вийшло на ділі? Ото
зараз з початку вибрано до дирекції одного
члена редакції «Д'їла». Відтак видано першу
книжку з такою високою ціною, що з різних
сторін підняли ся на се наріканя. Хотяй ми від
самого початку заняли були дуже прихильне
становиско супротив сего нового підприємства
на поли видавничім і поміщали свого часу го-
лоси в тій справі, дирекція спілки уважала
відповідним поминути нашу редакцію при роз-
силці екземплярів для часописий до рецензії.
Сеж некультуурно і — для самоїж «Спілки»
шкідливо.

Нарешті ще одна справа, яка кидає дуже
сумне світло на теперішню дирекцію «Спілки».
В статутах товариства сказано, що «Спілка» має
заняти ся накладом передруків цінніших фей-
летонів з днівників. З того вийшла би користь

і для «Спілки», бо кошти друку зменьшили би
ся більше, ніж через третину, і для читаючої
публики, бо одержала би дешевші книжки, і для
літератури, бо збогатила-б ся питомими а цін-
ними творами, і для писателів, бо їх праця не
пропадала би марне у річниках днівників. З тих
причин ми звернули ся до «Видавничої Спілки»
з предложенєм, аби переняла на себе наклад
передруку повісти одного визначного українсь-
кого писателя, яку наміряємо друкувати у на-
шим фейлетоні. Однак нашу пропозицію відки-
нено і не задля чого иньшого, як лише тому,
що се була би відбитка з «Руслана». Колиб ми
віддали рукопись «Спілці», сказано нам, то она-б
сама видрукувала єї своїм коштом. За багато
зажадали!

Мусить мати «Спілка» великі фонди, коли
задля партийних поглядів членів дирекції во-
дять покривати кошти власного друку, чим обя-
ти готовий передрук. Се дирекція мусить мати
також високе понятє о грошовій силі нашої пу-
блики, що замість коптів дешевого передруку,
хоче стягати з неї кошти осібногo друку. Та не
знати, чи члени «Спілки», що зложили там свої
уділи, будуть вдячними дирекції за такі фінан-
сові обороти майном товариства. Полишаємо се
на боці, як внутрішню справу товариства, а за-
значаємо лише сам факт відмови накладу пе-
редруку.

Тому відзиваємо ся до всіх любителів на-
шої літератури, щоби не дали заснідїти наші
повісти у фейлетоні, що або знищить ся з по-
одинокими числами часописи, або лежить без-
ужиточно в припорошених річниках. Для бли-
зкої імформації подамо приблизені кошти дру-
ку і передруку. Коли пр. аркуш друку 500
примірників коштує 15—20 зр., відповідно до
того, чи друкує ся одними чи різними черенками,
то кошти кожного передруку редукують ся до
5 зр. за аркуш, за «ломанє шпальт». До того
приходить брошурованє і окладка, що кошту-
ють по 2 кр. від штуки. Наша повість займе 7—8
аркушів друку, отже кошти єї передруку будуть
вносити 35—40 зр., а брошурованє 10 зр. І за
таку малу суму можна приспорити нашій літе-
ратурі нову, питому і цінну книжку.

Маємо певну надію, що коли не яке това-
риство, як «Академічна Громада», або «Народ-
ний Дім» в Коломиї, чи в Стрию, або котра з
«Бурс» в краю не виручить «Видавничу спілку»
в тім єї обовязку, то найде ся приватна особа,
що відложить невеличку суму на кошти того
передруку. Страти матеріальної не може бути
при такім незначнім видатку, як лише трохи
приложить ся стараня для кольпортажи. Се у
нас майже конечне при недостатку своїх кни-
гарнів на провінції. Тому найлекший спосіб для
приватної особи був би такий, щоби заложивши
квоту на кошти передруку, відступила відтак
весь наклад якийсь добродійній інституції або
товариству з тим застереженєм, що кошти ви-
давництва мають бути звернені видавцєви з
грошей, узисканих з розпродажи тих книжок, а
решту має обернути ся на цілі тогож товари-
ства чи інституції.

Даємо нагоду нашим патріотам сповнити
невеличку літературну місію і причинити ся ще й
матеріально для котрої небудь з наших інститу-
цій. Можна буде доконати сего без всякої ма-
теріальної страти зі своєї сторони. Треба лише
доброї волі і, як кажуть, не дусити крейцара в
кулаці. Діло, до якого тут хто причинить ся, бу-
де почесне і патріотичне. Хто зволить присту-
пити до него? Просимо о ласкаву відповідь.

Результати діяльності Райфайзенівських спілок в Німеччині.

Спілки Райфайзенівські, що належать до
Союза в Найвід посередничать в спроваджуван-
ню штучних навозів, наші, насіння, вугля, і т. п.
для своїх членів. Рікрічно на весні і в осени
обовязані суть місцеві заряди подати до відо-
мости патронату потрібну скількість артикулів,
котрі спільно і гуртовно мають бути закуплені;
на тій підставі заключає патронат з доставля-
ми договори. Заплату належитости за доставле-
ний товар одержували доставці давнійше від
зарядів поодиноких спілок. Пізнійше впровадже-
но важну зміну в тім напрямі, що регульованє
рахунку з доставцями відбуває ся за посеред-

ництвом фірми Райфайзен і Спілка, задля
чого доставці, маючи улекшений і упрощений
відбір гроша, оказали ся скліннішими до знач-
них уступств. Спільне спроваджуванє навозів,
наші, насіння і вугля через Спілки Союза в Най-
від представляє ся справді імпонуючо.

Побіч ошадности в видатках готівкою, ва-
жнійший зиск впливає в тім з того, що чле-
ни спілок одержують товар певний і добрий.
Доставець бо заручує за умовлену якість това-
ру, котрий піддає ся пробам в досвідних ста-
нциях рілльничих, заким зістане прийнятим і по-
межи членів розділеним. Того рода проби суть
лише можливими при гуртовнім закупні, в про-
тивнім бо разі кошти і захід були би нерозмір-
но великими в порівнаню з вартостию товару.

Спілки иньших союзів не займають ся та-
ким посередництвом з тої причини, що сю за-
дачу сповнюють «Союзи хлопекі» або Товари-
ства рілльничі*). Справа тога зовсім не є чужою
і иньшим спілкам о стілько, що подібно, як в
окрузі Союза в Найвід, уділяють кредиту на за-
купівр тих артикулів, а через се подають спо-
сібність господарям, не маючим потрібної го-
тівки, користати з добродійства гуртовної до-
стави і підпирають продукцію рілльничу.

2. Межи многими иньшими способами ли-
хварского визискуваня людности сельської в Ні-
меччині, не послідне місце занимали протоко-
лярні продажі нерухомостей, про котрих зиску-
вали лихварі величезні провізії (н. пр. в Кель-
берг 22%) крім иньших користей. Що спілки
Райфайзена розвинули хосенну діяльність, аби
поконати пануючу в тій формі лихву, посвід-
чує статистика спілок всіх союзів.

3. До поліпшеня мешкань і господарских
будинків причинили ся спілки Райфайзена в ве-
ликій степені. Вправді не маємо даних статисти-
чних, на підставі котрих можна би собі ви-
творити докладнійше понятє о позиточности
спілок під тим взглядом, але запевнює нас о
тім згідність многих свідочств. В Польпід Дайтц
від часу істнованя спілки, на місци майже всіх
давнійших нужденних будинків повстали нові,
порядні доми, завдяки уділеному через спілку
кредиту. Подібно має ся річ в Геддерсдорф, в
Левеніх (під Кольонієс), де крім сего сама спіл-
ка побудовала вже много малих, але здорових
і відповідно уряджених домів, а кошти їх будо-
ви виплачують члени в річних ратах з 4½%.
Спілка в Франкенгайм в Турингії збудовала де-
вять нових домів, вигідних і здорових і відсту-
пила їх десятиєм членам під найдогіднійшими
для них усьлями.

Від самого початку свого істнованя звер-
тають спілки особенну увагу на заосмотренго-
сподарств селянських в питомий товар (худобу),
на місце винайманого у гандларів. І можна смі-
ло сказати, що задача зістала майже вповні
сповнена там, де спілки від кількох літ істну-
ють. Так стало ся в обрубі спілки в Альтенкір-
хен (заложеній в р. 1869), в Левеніх, в Кельберг
і многих иньших місцевостях. В Вестфалії не
лиш в оселях спілок Райфайзенівських що раз
рідшим стає ся віднаймлюванє товару або ужи-
ванє посередництва при закупні або продажі,
але крім того хлопцї вяжуть ся в спілки для
спільної гуртовної продажі своєї худоби, при-
чїм каси Райфайзена уділяють грошевої помо-
чи, іменно тим господарям, котрі не можуть че-
кати на вигіднійшу пору для продажі вигодо-
ваного товару.

Так отже відбирають спілки і явній лихві
терен визискуваня. Яко примір най послужать
слідуючі случаї: В однім окрузі дольшно-фран-
коньских спілок властители реальности сель-
ської, притисненій нещастями (іменно градоби-
тем), понав в довги лихварскі, а хотячи уникну-
ти субгасти, старав ся продати маєток з віль-
ної руки. Найшов ся купець, жертвуючий 38.000
марок за ціле майно. Коли о тім довідав ся у-

*) В Вестфалії займає ся тим «хлопський
союз». Перший такий союз повстав там за ста-
ранєм бар. Шорлемера-Алст в окрузі Штайн-
фурт. Коли пізнійше, мимо неприхильности пра-
вительства, утворило ся кілька нових союзів,
наступило в р. 1871 на вічі в Монастирії злу-
ченє в один спільний союз вестфальський (Fass-
bender: «Die Bauernvereine und die Lage der Land-
wirthschaft», стор. 53 і сл.). За посередництвом
союза вестфальского спроваджено в р. 1877 на-
возу за 322.243 м., наші за 183.000 м.

правитель місцевої спілки, удав ся до властителя, котрий власне наміряв підписати контракт продажі і відвів его від того наміру. Опісля на загальних зборах членів місцевої спілки піднесено сю справу і ухвалено розparcelювати маєток. Каса спілки достарчила грошей купуючому parcelю. Тим способом зібрано 51.000, котрі дотеперішній властитель одержав, а крім сего позоставлено его в посіданю 6 моргів ґрунту. Поплативши з готівки всі довги, розпоряджував ще 6 тисячами готівки.

(Далі буде).

Н О В И Н К И.

— В рускій духовній семінарії у Львові відсвяткували питомці ві второк, дня 18-го с. м. 38-мі роковини смерті Т. Шевченка. О год. 7-ій вечером святочно пристроєна саля рекреаційна заповнилась битком питомцями і немногими гостями зпоза семінарії. На програму концерту зложились отсі точки: 1) Промова п.т. Ю. Кміта, звісного автора і перекладчика в «Літ. науковім Вістнику». 2) Шевченка-Колесси «Було колись на Україні», хор мужеский. 3) Лисенка «Увертура», оркестра. 4) Лисенка «Народні пісні», хор мужеский: а) Ой у поли три криниченьки, б) Ой летіла горлиця. 5) Шевченка «Неофіти», деклямація. 6) Угорскі имни, хор мужеский. — Виконав цілої сеї програми винало під кожним зглядом дуже удачно. Так ветупна промова як і хорал: ні уступі викликували настрій святочний і робили вражінє не приватного вечера, але справжнього публичного концерту. Теперішній хор питомців своїм вишколенем та добірністю голосів нагадує колишні славні часи дірігентури О. Нижанковського. Велика в тім заслуга теперішнього управителя хору п.т. Менціньского, звісного теориста з салі концертної. Дуже складно виявилась з своєї задачі оркестра, зложена недавно тому. На жаль, не всі питомці духовної семінарії причинили ся до устроєня сего торжества. Є між ними ще споре число поклонників москвофільської ідеї і они то в хвили, коли їх товариші віддавали честь народному генієви, зішли ся під котресь «число» на своє «собрание» і там глузували із своїх товаришів-народовців та кидали громи на Шевченка. Один з них був такий безличний, що перед самим концертом поважив ся імя Шевченка публично зневажити! Розуміє ся, що се не проміне для него без наслідків, бо, як ми зачували, питомці дадуть ему свою «товариську ексклюзиву» з семінарії, до чого, думаємо, прихилить ся і старшина сеї інституції. Семінарскі москвофіли сторонять взагалі від всего, що руске, що народне. Вже від кількох літ була тут оркестра, зложена переважно з москвофілів, і коли тіж усунули ся від участі в оновішнім концерті, українсько-рускі товариші втіли від них поли, в послідній хвили засновали свою власну оркестру та власними силами віддали честь поетови всего українсько-русского народа. *Гість.*

— Засіданє виділу Руского товариства педагогічного відбуде ся, як вже було заповіджено, в суботу дня 22. мая о годині 6-ій, де звичайно.

— Міністер просвіти потвердив ухвалу колеґії професорів, силою котрої др. Марія Смольовскій-Смолян узискав на віденськім університеті *veniam legendi* з фізики і призначив его для виділу філософічного на університесі у Львові.

— Стара історія. Як звісно, наші петербурскі паломники із Ставропільї та Народного Дому, прозвавши себе «любителями русского (розумій: московского) языка і русскої (московскої) літератури», хотять оснувати у Львові товариство імени Пушкіна. В тій цілі предложили они намістництву до потвердження статут в приписанім числі п'яти примірників, але уложений в язиці московскім, з долученем переводу на польскій язык. Очевидно поліція повідомила оснувателів, що статутів потвердити не може, бо не знає, котрий з предложених текстів є властиво автентичний. Як видко, є се стара історія. Не від нині, але від кількадесяти літ нехтують москвофіли свою питому, народну мову і з упрямством Сизифа силкують ся розвсюдити у нас чужий, московскій язык, котрого самі не знають, а в крайнім разі послуґують ся языком польским або німецьким. Ренеґатска робота тай годі! Се їх ремесло і з него они лише живуть, але правдивий Русин може таким людям лише плюнути в очи і з обмерзінєм відвернути ся. О тім писало ся в «Руслані» аж до переситу. «Діло» тоді замикало очи і віддавалось з любовістю консолідаційній дримці. Нині оно зачинає назад отвирати очи і мов з просона птає ся: Що се за прова? Писанє до урядів по польски — роздумє «Діло» — п'ятує ся серед Русинів безпощадно яко хрунівство, а патріотичне духовенство руске, аби то то хрунівство переломити, постановило солідарно, без огляду на партії, перевести борбу о право руского (малоруского) языка в урядах. Чи о тім не знають львівскі москвофіли,

оснувателі общества імени Пушкіна? Сумніваємось, щоби они сего не знали, а коли маючи до вибору язык рускій (малорускій) а польскій, вибрали польскій, то тим лише показали своє «геройство»: радше по польски, ніж по руски! Шалена ненависть до свого, рідного! Але правда, она характеризує всяких — ренеґатів... Так пише «Діло» і пожелати-б лише, щоби ему частійше лучали ся такі *lucida intervalla*.

— Бюро інформаційне ц. к. австр. залізниць державних, що находить ся тепер в готелі «Imperial» при ул. Третого Мая ч. 3 у Львові, буде перенесено з кінцем сего місяця до будинку ц. к. Дирекції залізниць при ул. Красіцких ч. 5.

— Сегорічна еміґрація огорнула 70.000 людей, з котрих 15.000 пішло до Данії, а прочі до інших провінцій Північної Німеччини, званої еміґрантами одною загальною назвою «Сакси». Женщин виїхало значно більше, як мушчин, бо 45.000. На замовленє виїхало 30.000, з котрих 10.000 вже минулого року було в Німеччині, 40.000 їхало на ослів, не знаючи, чи найдуть роботу, чи ні. З сего послідного числа около 20.000 нашло зараз за границею німецьких агентів, около 10.000 прилучило ся до тамтих в надії, що і для них найде ся місце до праці. Вкінці около 10.000 повезли агенти до Познаня і Вроцлава, надіючись найти там працедавців. З яворівского повіта виїхали німецькі колоністи до Познаньщини, випродуючи свої ґрунти. Купують їх або оставші колоністи, або рускі селяни, котрим помагає асекураційне товариство «Дністер». Богато мужчин пішло також на роботу до Румунії.

— З львівского бруку. На улиці Каспра Бочковського прийшло оноді смерком до кровавої авантюри з любовним підкладом. Якійсь Малобенцкій провадив попід руку панну, до котрої зійхав також 18-літній різьбар Кучера. Побачивши єї при боці свого суперника, станув на улиці і дивив ся за ними. Се не подобалося Малобенцкому, котрий вернув ся і зачав бити Кучеру по лицю. В обороні Кучери станув его брат Йосиф, що надійшов саме на ту колотнечу, але дістав від Малобенцкого так тяжко ножем в бік, що аж ратункова стація мусіла взяти его в опіку і завезла до шпиталю, де нещасний боре ся із смертю.

На ул. Сонічній спостерегли оноді прохожі, як якась женщина кинула з високого залізничного мосту дитину. Всі кинули ся на поміч, але тимчасом женщина десь щезла. Дитина, 6-літня дівчинка, потовкла ся лише трохи і оповіла, що мати зразу положила єї на шинах, щоби єї розїхав поїзд, але она не хотіла лежати. Віднятом заопікувала ся ратункова стація. Другого дня пізнано на улиці нелюдску матір і арештовано. Є се 26-літня Марія Сулик, вдова по вахмайстрі від уланів. Дівчини хотіла позбути ся, щоби дістати записаний дитині спадок, іменно часть ґрунту в Гаях під Тернополем.

На робітника Івана Левицкого, як вертав в ночи зза жовківської рогачки, напав якийсь драб і різнувши его ножем в живі, утік. Левицкий упав без притомности і ледво поговтілє ратункової стації привело его до життя.

З каменіці при ул. Казимирській ч. 35 вискочила оноді вечером з 3-го поверха 24-літня трафікантка Рожа Берґер і покалічила ся тяжко. Найдено при ній 180 зр., котрі здаєсь заробила сего дня в трафіці. Причиною наміреного самоубийства була нещаслива любов.

Ві второк вечером хотіла строїти ся 24-літня робітниця Павлина Ковальска. Була занята ношенем цегли при будовах і заробляла так мало, що не могла з того вижити. З нужди постановила зробити собі смерть і зажила розчину з фосфорових сірничок. Ратункова стація відратувала нещасну і відставила до шпиталю.

— Петербурскі Українці відбули дня 28. ст. ст. марца збори завязаного торік Українцями «Благотворительного общества издаванія общепользных і дешевых книг» під проводом І. Н. Захарина (Якушина). По оживленій дебаті вибрано організаційну комісію, котра має виробити план діланя товариства і предложити его до затвердження слідуючим збором на страстну неділю. На згаданих зборах ветупило в товариство богато нових членів і збори іменовали одноголосно почетом членом товариства С. К. Драгомирову, жену київского генерал-губернатора. — На день 5. (17.) цвітня заповіжене було в сали Павлової українське аматорске представленє штук «По ревізії» Кропивницького і «Як ковбаса та чарка» Старицкого, а по представленю концерт. — Серед Українців в Петербурзі видно сими часами більше життя й руху, ніж бувало давнійше.

— Козаки у Франції. Костомарів в монографії «Богдан Хмельницький» оповідає, що в р. 1646 удало ся до Франції 2400 козаків, яко наемне військо, але не подав жерел, звідки взяв сю вість. Інші історики заняли ся сею справою близше і давели свою працю до отсих результатів: В архівах Дюнкерки, надморского міста в Фландрії, дальше Парижа і Брукселі найдено богатий збірник кореспонденцій кардинала Мазаріньского, котрий провадив політику Франції в часі молодечого віку Людовика XIV., і Ку-

дієра. Ті листи відносять ся до облоги Дюнкерки і оповідають богато про українських козаків, що були заняті при тій облозі. Звідки они там взяли ся? Кардинал Мазаріні удав ся був до польского короля Володислава з просьбою о поміч французскому правительству у війні з Іспанцями. Тоді Володислав предложив козакам взяти участь в тій війні. Козаки згодились — виправило ся їх 2000 люда до Франції і взяли участь в облозі і здобутю Дюнкерки 1646 року. До Франції прибули они Вислою з Варшави до Гданьска, а відтак морем. Мазаріні бояв ся з початку, чи козаки призначені до воен в поли, придадуть ся на що при облозі твердині. Але мимо тої обави козаки помогли богато. З найдених актів видко, що ті козаки були звичайними наемниками французского правительства. В листі з 1 го падолиста 1646 р. пише Мазаріні до Кудієра, що козаки опускають армію, а часть їх перейшла вже навіть на сторону неприятеля, отже треба їх позбутись як найскорше. Можна догадатись, що козаки для того спроневерились французській армії, що не плачено їм правильно грошей. З тої самої причини козаки були невдоволені з французского правительства від першої хвилі, як лише ступили до Франції, і заєдно домагали ся своєї заплати. Опісля вернули мабуть назад на Україну.

— Щедрий дар. Один свьниценник львівської архієпархії зложив в касі «Народного Дому» у Львові 2.201 зр. 50 кр. з жаданєм, щоби управляючий совіт оснував стипендію імени жертводи рускої народности і греко-кат. обряду. Рівночасно зложив ще 80 зр. з просьбою, аби Народний Дім вже за сей рік дав ту суму яко стипендію за помогою одному студентови медицині і 200 зр. на ремісничо-промислову бурсу у Львові.

— Дрібні вісті. Субститутом канцелярії адвоката бл. п. Крижановского іменовано д-ра Дулембу. — В Чернівцях помер бар. Александр Петріно, б. міністер рільництва в автономічнім кабінеті гр. Альфреда Потоцкого, в 75-ім році життя. — В околицях Скольного дали ся чути дня 16. с. м. вечером громи, котрим товаришили блискавиці, а відтак уливний дощ. — В околиці Неполомиць падав дня 16. с. м. рано град. — В Гаях Старобіредських хорують люди на черевний тиф. — В Печеніжині занедужало на п'ятистий тиф 14 осіб. — В заведено темних у Львові по обчисленю дефіциту показало ся, що секретар, небіщик Топольницький спроневерив 81.000 зр. — В Станиславові померла недавно Сузанна з Литиньских Бураковска, проживши 104 роки. — В Дрездні повісила ся 12-літжа дівчина з розпукки в наслідок кар, які одержувала від родичів за то, що не все вспіла розпродати досить паперових цвєтів, з котрими посилали єї родичі на місто. — Учений Мартин, висланий на Сибир, щоби перевірити донесєня про Андреґо, доносить, що ціла ся вість з Красноярска полягала на лихім дотепі, і що там нема абсолютно ніяких слідів сьмілого воздухоплавця. — В Градці умер посол ке. Карльон, член екекутивного комітету лівниці.

Телеграми.

Відень, 19. цвітня. Оноді по полудни відбула ся під проводом гр. Туна кабінетова рада, в котрій взяли участь всі міністри. Перед радою були на довшій аудієнції у цєсаря гр. Туна, гр. Голуховский і бар. Діпавлі.

Прага, 19. цвітня. Narodni Listy в дописи з Відня доносять, що в послідних днях ситуація змінила ся значно в некористь Чехів(?). Кружать поголоски, що гр. Туи має уступити кабінетови переходовому(?). Чехи можуть бути певні, що небавом упаде на них удар(?). Lidove Noviny з моравского Берна приносять вість, що на днях збере ся в Празі екекутивний комітет Молодочехів. В нарадах возьмуть участь і моравскі мужі довіря. — Соім ухвалив зорганізувати нову промислову комісію.

Любляна, 19. цвітня. При розправі над рубрикою бюджету «шкільництво» ухвалив соім більшістю голосів резолюцію, в котрій виявлено краєвій шкільній раді недовіре за малу опіку єї над словінським языком. Президент краю оправдував шкільну раду, будьто она узглядняє оправдані потреби Словінців.

Капо д'Істрія, 19. цвітня. На вчерашнім засіданю домагав ся пос. Константіні, щоби соім перенесено опять до Полі. Річ пос. Тринастича (хорватску) закричала галєрия. Маршалок опорожнив галєрию, почім внесене Ковстантіньского переказано комісії до розсліду.

Кольонія, 19. цвітня. Стрейк студентів університетских в Петербурзі триває дальше. Арештовано знов 60 студентів. В кругах студентских велике роз'ярєнє. Дневникам заборонено подавати вісти про розрухи.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд до Львова		Поїзд зі Львова	
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годині		відходить о годині	
6:45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00	до Підволочиск, Бродів з головн. двірця
7:40	" Янова	6:05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7:50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6:15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
7:55	" Сокала і Рави рускої	8:35	" Кракова (Відня, Берліна)
8:05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45	" Янова
8:15	" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8:50	" Кракова (Відня, Варшави)
9:05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15	" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова
10:35	" Іцкан, Сучави	9:35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10:45	" Ярослава, Любачева	9:55	" з дв. Підзамче
1:30	1:01 Янова	9:55	" Белзця, Рави рускої, Сокала
	" Кракова (Відня, Берліна, Ворошлага)	10:55	" Іцкан, Сонова, Бергомету, Сучави
1:50	1:40 Скольного, Стрия, Калуша, Хирова	1:55	" Підволочиск, Кієва з дв. головного
2:15	" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08	" з дв. Підзамче
2:30	" Підволочиск (Кієва, Одесси) на дв. Підз.	2:40	" Іцкан (Ясс, Букарешту)
	на дв. гол.	2:50	" Кракова (Відня, Ворошлага, Берліна),
5:00	" " Козови, Бродів на дв. Підз.		" Любачова чер. Ярослав. Ясла чер. Ряшів,
5:25	" " на дв. гол.		" Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.
5:40	" Іцкан, Сучави	3:00	" Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4
5:55	" Сокала, Белзця і Любачева	4:55	" Ярослава, Самбора через Перемишль
Ніч			
3:04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
3:30	на дв. головний	5:20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5:10	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
6:10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8:45	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55	" Тернополя з двірця головного
9:10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00	" Лавочного (Мункача, Пешту)
9:39	" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10	" Сокала, Рави рускої
9:45	" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15	" Тернополя з двірця Підзамче
9:55	" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44	" Янова
	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
10:30	" Стрия, Калуша, Борислава.	11:00	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
12:15		11:27	" Підволочиск, Бродів з дв. головного
			з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперьяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронови
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2% на рік.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедія в 3 актах з сільського життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10. Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уважляюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор. Видавець: М. Заячківський, Львів, улица Зиблицевича, число 34.

Спеціаліст обуви непромакаючої власного винайдена!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужескої, дамської і для дітїй у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсім Ви. Публіку, що виграбляє **ОБУВУ НЕПРОМАКАЮЧУ** власного винайдена, з всякого рода шкір, як: **Обуву мужеску** і дамску, також **чоботи** з холявами тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних. — Також приймає до відновлення і направи **кальші** і **плащі** кавчуків, всякі **гумові** приряди як також зельована **обува** кавчуком. — Всякі замісцеві замовлення виконує в можливо як найкоротшим часі. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві вгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глибоким поважанем

139

Іван Яримович.

Спеціаліст до направи кальшів і плащів кавчукових.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. послілках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Ивьші товари по умірених цінах.

78-2

ТЕКЛЯ ЦІЦІМІРСКА

у Львові

ул. Шептицьких ч. 8.

іспитована

СПОВИТУХА

поручає ся

зглядам пань.

Дмитро Затурський

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітїй

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тдєвалїї. і елєгантний Цїни умїренї. Замовлення з провінції залагоджує відворотною поштою.

140